

Voorstel voor een Centrum voor Islamitische Theologie aan de VU (per 1-9-2005) ten behoeve van de vorming van imams

Samenvatting

Op basis van de bestaande afstudeerrichting Geestelijke Zorg in Organisaties, waarbinnen reeds imams worden gevormd, zal de VU vanuit een binnen de faculteit der Godgeleerdheid opgericht Centrum voor Islamitische Theologie:

- 1. per 1-9-2005 een duidelijk geprofileerde 1-jarige masteropleiding tot islamitisch geestelijk verzorger/voorganger (imam) aanbieden die afgestemd is op de wensen van de moslimgemeenschap in Nederland***
- 2. per 1-7-2005 een inburgeringscursus van 3 maanden kunnen verzorgen voor nieuwkomers en 'oudkomers' onder de imams***
- 3. korte cursussen aanbieden op het gebied van basale kennis van het christendom, het familierecht, normen en waarden in de Nederlandse cultuur, etc., ten behoeve van onder meer moskeebesturen, en mede gebruikmakend van de VU-brede expertise op het gebied van de islam.***

Ten behoeve van deze drie 'doelgroepen' is gedurende 6 jaar van overheidswege additionele financiering ter grootte van in totaal 2.000.000 euro noodzakelijk (gemiddeld 300.000 euro op jaarbasis, plus eenmalige startkosten van ca. 200.000 euro).

Doelstelling

Het Centrum voor Islamitische Theologie (CIT) stelt zich op het gebied van onderzoek en onderwijs ten doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de islamitische theologie in een Westerse context.

Daartoe is afstemming noodzakelijk op: 1. de uitgangspunten van het integratiebeleid van de Nederlandse overheid; 2. het profiel van de Vrije Universiteit; 3. de wensen van de moslimgemeenschap in Nederland.

In kwantitatieve zin gaat het om:

1. een masteropleiding met een jaarlijkse instroom van 50 à 75 moslimstudenten
2. inburgeringscursussen van 3 maanden (contract-onderwijs) voor de nieuwkomers en voor reeds aanwezige imams (30 à 40 op jaarbasis)
3. een breed cursusaanbod t.b.v. moslim-intellectuelen en moskeebesturen waarmee het Centrum minimaal 100 betrokkenen per jaar hoopt te bereiken.

T.b.v. de cursussen (2. en 3.) zal gebruik worden gemaakt van de expertise die binnen de VU bij o.a. de faculteiten Rechtsgeleerdheid en Sociale Wetenschappen aanwezig is ten aanzien van de relatie van Nederlands en islamitisch recht en de wijze waarop op godsdienstige leest geschoeide stichtingen in Nederland in hun eigen financiën (kunnen) voorzien. In haar publieksactiviteiten (o.a. VU-Podium) beschikt de VU over een decennialange ervaring op dit gebied.

In een periode van 6 jaar dient het CIT uitgebouwd te zijn tot een centrum, dat zowel een bachelor- als ook een masterstudie islamitische theologie behelst met verschillende beroepsuitgangen en dat tevens een extensieprogramma met adequate cursussen aanbiedt t.b.v. het islamitisch kader. Het masterprogramma start op 1-9-2005 (zie boven); het bachelorprogramma op 1-9-2006.

Doelgroepen

1. Studenten

- a. Zij-instromers die al een academisch diploma buiten de theologie behaald hebben en doorgaans al in een vorm van pastoraat (bij justitie, in de krijgsmacht, in de gezondheidszorg, etc.) werkzaam zijn
- b. Afgestudeerden/doorstromers van de hbo-Islam opleiding
- c. Afgestudeerden/doorstromers van de islamitische universiteiten
- d. Aan de VU of elders studerende die de betreffende opleiding als tweede studierichting volgen

2. Imams

Nieuwe en al gedurende enige tijd in Nederland verblijvende imams (in de inburgeringscursussen)

3. Bestuurders

Islamitisch kader zoals b.v. moskeebesturen (in het VU-brede cursusaanbod).

Bemensing

Naast de reeds aan de faculteit aanwezige expertise zal voor een duidelijke moslimprofilering formatie in de omvang van 3 fte's noodzakelijk zijn. Ingezet wordt op: a. adequate expertise op het gebied van de uitlegmethoden van de Koran (de z.g. hermeneutiek); b. specifieke vormen van islamitisch pastoraat; c. islamitische ethiek en d. interreligieuze dialoog in relatie tot Europese grondwaarden.

Op basis van detachingscontracten zullen: 1. de beoogde docenten zo mogelijk met name uit de gepromoveerde docenten van de hbo-Islamopleiding en waar raadzaam uit de twee islamitische universiteiten gerekruteerd worden; 2. gastcolleges van internationaal bekende islamologen ingebouwd worden; 3. gebruik worden gemaakt van het onderwijsaanbod van de Universiteit van Amsterdam op het gebied van de arabistiek en van de Universiteit van Leiden op het gebied van de internationale (niet-Europese) islam, met name de expertise van het International Institute for the Study of Islam in the Modern World (ISIM).

Draagvlak

Ter verkrijging van voldoende draagvlak in de moslimgemeenschap zullen de volgende maatregelen worden genomen:

1. Zo mogelijk onder meer benoeming (via detachering) van gepromoveerde moslimdocenten uit de bestaande islamitische opleidingen (zie boven)
2. De instelling van een raad van advies waarin à titre personel vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap en Nederlandse islamologen zitting zullen nemen (maximaal 6 personen). Onzerzijds wordt gedacht aan deskundigen als Mohammed Sini (oud-voorzitter stichting Islam en Burgerschap), dr. Marien van den Boom (oprichter hbo-Islamopleiding in A'dam) en imam Van Bommel (kenner van de Westerse én Indonesische islam)
3. De aanstelling van een internationaal College van Toezicht ter bevordering van de relatie met de internationale, ook niet-Europese en niet-Noord-Afrikaanse islam (maximaal 4 leden). Onzerzijds wordt gedacht aan islamologen als prof.dr. Objørn Leirvik (universiteit van Oslo), prof.dr. Vincent Cornell (universiteit van Arkansas) en dr. Fariq Esak (Universiteit van Kaapstad)
4. Zowel door de betrokkenheid bij inburgeringscursussen als door het cursusaanbod op het gebied van voor de plaatselijke moskee relevante vragen zal het Centrum zich bekendheid en gezag binnen de moslimgemeenschap gaan verwerven.

Randvoorwaarden

Alleen in nauwe samenwerking met de verschillende ministeries en nadrukkelijk in de rug gesteund door een expliciete regeringsopdracht kan het beoogde Centrum tot stand komen en vervolgens goed functioneren. Meteen na de verstrekking van die opdracht zal de VU een gezaghebbende 'trekker' aanstellen naar analogie van de benoeming indertijd van de islamoloog dr. M. van den Boom ten behoeve van de oprichting van de hbo-Islamopleiding te Amsterdam. De beoogde 'trekker' is de godsdienstfilosoof prof.dr.H.M.Vroom (o.a. voorzitter van de Nationale Raad voor Religies). Hij zal vanaf 1-3-2005 voor dit werk grotendeels vrijgesteld kunnen worden. Hij zal verantwoordelijk zijn voor de verdere ontwikkeling van het curriculum, het verkrijgen van draagvlak, de publiciteit, etc.

De beoogde 'trekker' zal gedurende de ontwikkelingsfase (1-3-2005 tot 1-9-2005) op de verschillende ministeries verzekerd moeten zijn van contactpersonen die zijn vragen binnen 48 uur kunnen beantwoorden.

Voorts dient de AIVD de opdracht te krijgen hem naar behoren te informeren.

Bijlagen

1. Begroting van de ontwikkelingskosten
2. Begroting van de extra kosten benodigd voor een sterke profilering van een Centrum voor Islamitische Theologie

MB/TS/wk, 11 februari 2005